

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Articulus XII. vtrum hæc sit vera, Christus, secundum quod homo, est
hypostasis, vel persona.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

Homil. 30.
in Matthe.
cap. 2.
to 2.

Ad secundum dicendum, quod filius hominis habet in terra potestatem dimittendi peccata, non virtute humane nature, sed virtute nature diuine. In qua quidem natura diuina consistit potestas dimittendi peccata per autoritatem, in humana autem natura consistit instrumentaliter & per ministerium. Vnde Chrysostomus super Mattheum, * hoc exponens, dicit: Signatur dicit, in terra dimittendi peccata, ut ostenderet, quod humana natura potestatem diuinitatis vniuit in diuisibili vnione, quia etsi factus est homo, tamen Dei Verbum permansit.

Ad tertium dicendum, quod, cum dicitur, iste homo, pronomen demonstratiuum, hoc nomen, homo, trahit ad suppositum. Et ideo magis est hac vera, Christus, secundum quod iste homo, est Deus: quam ista, Christus, secundum quod homo, est Deus.

COMMENTARIVS.

Diu⁹ Thomas hic eadem distinctione vnitur, qua in articulo precedenti, scilicet, si dictio, in quantum, reduplicet suppositum, propositionem esse veram, si autem naturam, esse falsam. Quia vero prior sensus est valde improprius, & contra vim illius reduplicationis, quæ in illo sensu superflua & sine fructu fieret, sequitur, propositionem illam simpliciter & in rigore falsam esse, quia significat, esse Deum, conuenire Christo formaliter, vt subsistenti in humanitate, quod falsum est. Addit vero D. Thomas, hanc propositionem magis posse concedi, Christus, in quantum hic homo, est Deus, quia ille articulus facit, vt prior sensus melius hic applicari possit, designando suppositum per dictionem illam, in quantum: quam sententiam non probat Durand, in 3, distinct. 10, quæst. 1. num. 12. & Bonauent. artic. 1. quæst. 1. & 2. in eandem sententiam inclinare videtur. Et est probabilis sententia propter ea, quæ dixi in simili, circa articulum præcedentem: sed res est parui momenti: & reuera videtur etiam hoc modo impropria propositio, atque adeo ambigua & distinguenda. Hinc vero fit, hanc esse magis falsam, Christus, in quantum Deus, est homo, quia nec ratione nature, nec ratione suppositi potest habere vnum verum sensum. Videantur generales regulæ supra positæ disp. præced. sect. 3. & 4.

ARTICVLVS XII.

Vtrum hæc sit vera, Christus, secundum quod homo, est hypostasis vel persona.

111.
3. d. 10 q. 1.
art. 2. Et. Ro.
1. d. 3. col.

D duodecimum sic proceditur. Videtur, quod Christus, secundum quod homo, sit hypostasis vel persona. Illud enim, quod conuenit cui libet homini, conuenit Christo, secundum quod est homo: est enim alijs hominibus similis, secundum illud Phil. 2. In similitudinem hominum factus, sed omnis homo est persona. Ergo Christus, secundum quod homo, est persona.

Aliquaui-
lum à prin-
cipio pag.

2. Præterea, Christus, secundum quod homo, est substantia rationalis nature, non autem substantia vniuersalis: ergo substantia indiuidua. Sed nihil aliud est persona, quam rationalis nature indiuidua substantia, vt Boetius dicit in libro de duabus naturis. Ergo Christus, secundum quod homo, est persona.

3. Præterea, Christus, secundum quod homo, est res humane nature, & suppositum & hypostasis eiusdem nature. Sed omnis hypostasis & suppositum & res humane nature, est persona. Ergo Christus, secundum quod homo, est persona.

Sed contra, Christus, secundum quod homo, non est persona æterna. Si ergo Christus, secundum quod homo, sit persona, sequeretur, quod in Christo sint due persone, vna temporalis & alia æterna. Quod est erroneum, vt supra dictum est. *

Fr. Suarez, Tom. 1.

Respondeo dicendum, quod, sicut supra dictum est, * iste terminus homo, in reduplicatione positus, potest accipi vel ratione suppositi, vel ratione nature. Cum ergo dicitur: Christus secundum quod homo: est persona, si accipitur ratione suppositi, manifestum est, quod Christus, secundum quod homo, est persona, quia suppositum humane nature nihil aliud est, quam persona Filij Dei. Si autem accipitur ratione nature, sic potest intelligi dupliciter. Vno modo, vt intelligatur, quod humane nature competat esse in aliqua persona. Et hoc etiam modo verum est: omne enim, quod subsistit in humana natura, est persona. Alio modo potest intelligi, vt natura humane in Christo propria personalitas debeat, causata ex principiis humane nature. Et sic Christus, secundum quod homo, non est persona, quia humane nature non est per se seorsum subsistens à diuina natura, quod requirit ratio persone.

Ad primum ergo dicendum, quod omni homini conuenit esse personam, secundum quod omne subsistens in humana natura est persona. Sed quod est proprium homini Christo, quod persona subsistens in humana natura eius, non sit causata ex principiis humane nature, sed sit æterna. Et ideo vno modo est persona, secundum quod homo, alio modo non, sicut dictum est. *

Ad secundum dicendum, quod substantia indiuidua, quæ ponitur in definitione persone, importat substantiam completam per se subsistentem separati ab alijs: alioquin manus hominis posset dici persona, cum sit substantia quedam indiuidua, quia tamen est substantia indiuidua, sicut in alio existens, non potest dici persona. Et eadem ratione, nec humane nature in Christo, quæ tamen potest dici indiuiduum, vel singulare quoddam.

Ad tertium dicendum, quod, sicut persona significat quid completum, & per se subsistens in natura rationali, ita hypostasis, suppositum, & res nature, in genere substantia significant quiddam per se subsistens. Vnde, sicut humane nature non est per se persona seorsum à persona Filij Dei: ita enim non est per se hypostasis, vel suppositum, vel res nature. Et ideo in sensu, in quo negatur ista, Christus secundum quod homo, est persona, oportet etiam negari omnes alias.

COMMENTARIVS.

Diuus Thom. fere sub eadem distinctione respondet, & in summa sentit, illam propositionem esse se ambiguam & distinguendam. Aduertendum autem videtur ex Alciſiod. lib. 3. Summæ tract. 1. cap. 1. quæst. 8. distinctionem illam, in quantum, non debere applicari homini, vel humanitati in communi, quia vt sic abstrahit à personis: debet ergo applicari homini seu humanitati vt subsistenti in re ipsa: & hoc modo fere idem est dicere, Christum, in quantum hominem, vel in quantum hunc hominem, esse personam. Hoc autem modo duplex videtur esse posse sensus non improprius huius propositionis. Primus est, Christum ab humanitate habere, quod sit persona, quomodo sumitur, in quantum, reduplicatiue: & sic est plane falsa propositio, quia significat, Christum esse personam creatam, cuius veluti causa & radix est humanitas. Secundus sensus est, Christum etiam vt subsistentem in humana natura esse personam, quomodo sumitur, in quantum, specificatiue: & ita est propositio verissima, vt per se constat, & hic est sensus D. Tho. in hoc articulo, & aliorum Theologorum in 3. d. 10. Bonauent. Ricard. Durand. & A. lenf. 3. parte quæstione 6. mem. 2. articulo quarto. Neque in hoc occurrit difficultas explicatione digna.

Solum queri potest, an saltem concedi possit, Christum in quantum hominem, esse personam humanam, eo sensu, quo supra articulo 1. dictum est, esse personam humanam. Respondetur, illam propositionem

Cgc tionem

Bonau.
Ricard.
Durand.
Alenf.

D. Thom.
Caiet.
Ricard.

Alexand.
III.

tionem concedi posse & debere in vtroque sensu supra posito, vt colligitur ex S. Thoma 4. contra gent. cap. 49. ad 6. 7. & 10. & Caietan. supra quaest. 2. articu. 5. & Ricard. d. 10. arti. 1. quaest. 1. ad vltim. Et ratio est, quia Christus, vt est sub humanitate, est persona composita, vt patres loquuntur: ergo est persona humana. Item, licet ab humanitate non habeat, vt persona sit, habet tamen, quod humana sit. Et cum hoc optime consonat, quod definit Alexander III. cap. Cum Christus, de haereticis, Christum, vt hominem esse aliquid, id est, primam substantiam humanam. Nec sequitur, Christus, in quantum homo, est persona humana: ergo, in quantum homo, est persona in sensu casuali: quia respectu Christi est argumentum a secundum quid, ad simpliciter. Et haec tenet de ista quaestione.

QUESTIO XVII.

De pertinentibus ad vnitatem in Christo, quantum ad esse, in duos articulos diuisa.

Inde considerandum est de his, quae pertinent ad vnitatem in Christo in communi. Nam de his quae pertinent ad vnitatem vel pluralitatem in speciali, suis locis determinandum est, sicut supra * determinatum est quod in Christo non est vna tantum scientia, & infra * determinabitur, quod in Christo non est vna tantum nativitas.

Considerandum est ergo primo de vnitatem Christi, quantum ad esse. Secundo, quantum ad velle. Tertio, quantum ad operari.

Circa primum quaruntur duo.

Primo, vtum Christus sit vnum vel duo.

Secundo, vtum in Christo sit tantum vnum esse,

ARTICVLVS I.

Vtrum Christus sit vnum vel duo.

Primum sic proceditur. Videtur, quod Christus non sit vnum, sed duo. Dicit enim Augustinus in primo de Trinitate * quia forma Dei accipit formam serui, vtumque Deus, propter accipientem Deum: vtumque, autem homo, propter acceptam hominem. Sed vtumque dici non potest, nisi vbi sunt duo. Ergo Christus est duo.

2. Præterea, vbi quique est aliud, & aliud, ibi sunt duo. Sed Christus est aliud & aliud: dicit enim Augustinus. * in Enchirid. Cum in forma Dei esset, formam serui accepit, vtumque, vnus, sed est aliud propter Verbum, aliud propter hominem. Ergo Christus est duo.

3. Præterea, Christus non est tantum homo, quia sic purus homo esset. Ergo est aliquid aliud, quam homo: & ita in Christo est aliud & aliud. Ergo Christus est duo.

4. Præterea, Christus est aliquid, quod est Pater, & est aliquid, quod non est Pater. Ergo Christus est aliquid & aliquid. Ergo Christus est duo.

5. Præterea, Sicut in mysterio Trinitatis sunt tres personae in vna natura, ita in mysterio Incarnationis sunt due naturae in vna persona. Sed propter vnitatem naturae, non obstante distinctione personarum, Pater, & Filius sunt vnum secundum illud Ioann. 10. Ego & Pater vnum sumus. Ergo non obstante vnitatem personarum, propter dualitatem naturarum, Christus est duo.

6. Præterea, Philosophus dicit in 2. Physi. * quod vnum & duo denominantur dicuntur. Sed Christus habet dualitatem naturarum. Ergo Christus est duo.

7. Præterea, Sicut forma accidentalit facit alterum, ita forma substantialit facit alterum, vt Porphyrius dicit, * Sed in Christo sunt due naturae substantiales, humana, scilicet, & diuina. Ergo Christus est aliud & aliud. Ergo Christus est duo.

Sed contra est, quod Boetius dicit in libro de duobus naturis. In libro de duobus naturis, quod est, in quantum est, vnum est. Sed Christum esse vnum confitemur. Ergo Christus est vnum.

Respondetur dicendum, quod natura secundum se considerata, prout in abstracto significatur, non potest vere predicari de supposito seu persona, nisi in Deo, in quo non differt, quod est, & quo est, vt in prima parte habitum est. * In Christo autem cum sint due naturae diuinae, scilicet, & humana, altera earum, scilicet, diuina, potest de eo predicari, & in abstracto, & in concreto: dicimus enim, quod Filius Dei, qui supponitur in hoc nomine, Christus, & est diuina natura, & est Deus. Sed humana natura non potest predicari de Christo secundum se in abstracto, sed solum in concreto, prout, scilicet, significatur in supposito. Non enim vere potest dici, quod Christus sit humana natura quia natura humana non est nata predicari de suo supposito. Dicitur autem, quod Christus est homo, sicut & quod Christus est Deus: Deus autem significat habentem deitatem: & homo significat habentem humanitatem. Alter tamen habens humanitatem significatur per hoc nomen, homo, & aliter per hoc nomen, Iesus, vel Petrus. Nam hoc nomen, homo, importat habentem humanitatem indistincte, sicut & hoc nomen, Deus, indistincte importat habentem deitatem, hoc autem nomen, Petrus vel Iesus, importat distincte habentem humanitatem, scilicet, sub determinatis individualibus proprietatibus: sicut & hoc nomen, Filius Dei importat habentem deitatem sub determinata proprietate personalis. Numerus autem dualitatis in Christo ponitur circa ipsas naturas, & ideo si amba naturae in abstracto predicantur de Christo, sequetur, quod Christus esset duo. Sed quia due naturae non predicantur de Christo, nisi prout significantur in supposito, oportet secundum rationem suppositi predicari de Christo vnum vel duo. Quidam autem posuerunt in Christo duo supposita, sed vnam personam, quae quidem videtur se habere secundum eorum opinionem tanquam suppositum completum vltima completionem. Et ideo, quia ponebant in Christo duo supposita dicebant, Christum esse duo neutraliter, sed quia ponebant vnam personam, dicebant Christum vnum masculinum: nam neutrum genus designat quiddam informe, & imperfectum: genus autem masculinum designat quiddam formatum & perfectum. Nestoriani autem ponentes in Christo duas personas, dicebant: Christum non solum esse duo neutraliter, sed etiam duo masculinum. Quia vero nos ponimus in Christo vnam personam & vnum suppositum (vt ex supra dictis patet *) sequitur, quod dicamus, quod non solum Christus est vnus masculinus, sed etiam, quod est vnum neutrum.

Ad primum ergo dicendum, quod verbum illud Augustini, citatum in * non est sic intelligendum, quod ly, vtumque, tenetur ex parte predicati, quasi dicat, quod Christus sit vtumque, sed tenetur ex parte subiecti. Et tunc ly, vtumque, ponitur non quasi pro duobus suppositis, sed pro duobus nominibus significatibus duas naturas in concreto. Possum enim dicere, quod vtumque scilicet, Deus & homo, est Deus, propter accipientem Deum: & vtumque scilicet, Deus & homo, est homo, propter acceptum hominem.

Ad secundum dicendum, quod, cum dicitur, Christus est aliud & aliud, locutio est exponenda, vt sit sensus, habens aliud & aliam naturam. Et hoc modo exponit Augustinus, in libro contra Iulianum. Vbi cum dixisset, in mediatore Dei & hominum, aliud Dei Filius, aliud hominis Filius, subdit, Aliud (inquam) pro discretionem substantiae, non alius pro vnitatem personae. Unde Gregorius Nazianzenus in Epistola ad Clidonium dicit, * Si oportet compendiose dicere, aliud quidem & aliud, eam, ex quibus

quaest. 8.
quaest. 35.

112
3. d. 6. q. 2.
art. 1. & di.
21. q. 1. art. 1.
9. 2. ad 6. Et
4. cont. c. 38.
fin. Et vnio
art. 3. 2. &
7. & art. 3.
& 4. per to
tum, & arti
5. ad 14.
Libro 1. de
Trinit. c. 7. in
fin. tom. 3.
Enchi cap.
35. à med.
tom. 3:

Lib. 3. tex. 18
som. 2.

cap. 10. h. 1.
tom. 3.
Ad Clid.
epist. 1. cum
pro. 1. En-
dum cont.
Hanc
Sal. d. 11. m.